

der er Skyld i, at hele denne Bevægelse for at faa et nyt Tilsyn er kommen saa stærkt frem. Dermed skal ikke være sagt, at der ligger noget forkert deri, thi at en Stand i Tidens Løb vokser op til at anerkende sit eget Værd, er den første Betingelse for, at den kan komme til at udføre en Gerning, som virkelig har Betydning, og for hvilken der er Sangbund i Befolkningen. Jeg tror, at Kravet om et andet Tilsyn i væsentlig Grad stammer fra Lærerkredse, for i den almindelige Befolkning har der ikke i tilsvarende Grad været et Krav fremme om et ændret Tilsyn.

Der er rejst ikke faa Indvendinger mod det gamle, det saakaldte gejstlige Tilsyn. Ikke ret mange af disse Indvendinger, tror jeg, have videre paa sig. Den eneste, jeg synes med Grund kan anføres, er den, at det gejstlige Tilsyn som saadant ikke kan være, hvad man kalder sagkyndigt. Præster, Provster og Bisper kunne nok, naar de komme ind i en Skole, høre, om der er blevet mere eller mindre godt understøttet i de enkelte Fag, men at paapege, hvori Manglerne stikke, vil være vanskeligt for dem, fordi de som Regel ikke selv have været Arbejdere i Skolen og derfor ikke rigtig kende Skolens Plan og Arbejde, og et Arbejde bliver ikke væsentligt bedre ved, at Manglerne paapeges, man skulde helst tillige vise en Vej til deres Afhjælpning. Jeg ser nu saaledes paa denne Sag, at det vanskeligt lader sig gøre at lade andre paapege, hvorledes en Mand skal udføre et Arbejde, naar det skal være af aandelig Art. I Skolens Arbejde mener jeg, det saa udelukkende er Lærerens Personlighed, hans Individualitet, der gør sig gældende, at det gamle Tilsyn ikke kunde rette noget videre ved Skolens Arbejde, men jeg er tilbøjelig til at tro, at det nye Tilsyn, selv om vi fik det i den af Kommissionen foreslaaede Skikkelse, heller ikke vilde være i Stand til at rette væsentligt ved det. Det gamle Tilsyn har kun været et kontrollerende, det har kunnet se efter, om Love, Anordninger og Skoleplaner bleve nogenlunde overholdte. Jeg siger nogenlunde, thi baade af Bisperne og Provsterne har Tilsynet været udført i saa ringe Udstrækning, idet de kun komme faa Gange, at de meget vanskeligt have kunnet føre nogen virkelig Kontrol. Den eneste Institution, der kunde tænkes at føre en virkelig Kontrol, er Skolekommissionen eller dennes Formand.

En Del af Lærerne ønskede nu, at dette Tilsyn ændredes, og at vi fra et kontrollerende Tilsyn gik over til at faa, hvad

man kaider et vejledende Tilsyn, og som Følge af dette Krav kommer vel nok dette Lovforslag frem. Den Kommission, der har været nedsat til at behandle dette Spørgsmaal, har afgivet et Forslag om, hvorledes den kunde tænke sig et nyt Skoletilsyn indrettet, og Ministeren har, saa vidt jeg kan se, sammenholdt dette Kommissionsforslag med den nuværende Ordning og derudfra konstrueret et Kompromis, som saa er forelagt her. Jeg er tilbøjelig til at se saadan paa det, at skal man gaa til en Ændring, maa man komme omtrent til det Resultat, Kultusministeren er kommen til.

Jeg tror, at Kultusministeren ser rigtigt deri, at det centrale i Skoletilsynet maa ligge hos Beboerne selv. Det Tilløb, der er gjort til at skaffe Beboerne lidt Indflydelse indenfor hver Skolekreds ved saakaldte Skolenævn, er efter min Mening noget af det bedste ved hele Lovforslaget. Jeg tror, at hvis man vil gaa den anden Vej: at indføre noget, som virkelig skulde være et pædagogisk Tilsyn, vilde Lærerne, naar de havde faaet det, snart opdage, at de derved egentlig havde faaet en Klods om Benet, thi er den Konsulent, der skulde indføres efter Ministerens Forslag, en Mand, der virkelig har nogen Mening om, hvorledes Skoleforhold bedst skulde indrettes, maa man vente, at han vil sætte alle sine Kræfter i Bevægelse for at ordne Undervisningen i Skolen, og for nogle Lærere kan det maaske være godt at indordne sig under de Forskrifter, han giver, men det kunde ogsaa tænkes, at en Mand, som havde en virkelig Personlighed og Individualitet, han vilde have frem i sin Undervisning, fik Vingerne stækkede ved slige Forskrifter, saa at han ikke vilde kunne udføre et saa godt Arbejde, som han ellers kunde. Derfor mener jeg, at hvis vi skulle til at ændre Tilsynet, kan man kun gaa den Vej, som Kultusministeren er gaaet i Lovforslaget, og arbejde paa at lægge Ansvar for Tilsynet mere og mere over i Befolkningens Haand.

Biskoppernes Tilsyn, som det har været hidtil — og jeg kan godt tage Provsternes med — har været overordentlig humant overfor Lærerne, og jeg tror, at Lærerstandens i sin Helhed ser med megen Velvillie paa det hidtilværende Tilsyn, men det har jo ikke kunnet udføres i nogen synderlig stor Udstrækning. Naar Bisp eller Provst har været paa Visitats i en Skole, ved jeg ikke af, at det nogensinde er hændet, at det har haft nogen som helst Følge, naar der da ikke har været særegne Forhold, i Anledning af hvilke de ere blevne tilkaldte. De have kunnet konstatere, om der efter